

Катерина АЛФЬОРОВА,
завідувач бібліотеки комунального
закладу КЗ «Вінницький ліцей №35»

Бібліотечний урок для 3 класу

Урок спрямований на створення у здобувачів освіти цілісного уявлення про бібліотеку, закріплення та правильне застосування своїх знань, популяризацію діяльності шкільної бібліотеки та читання

Тема:

Вибір книги

Мета:

познайомити учнів з каталогами та картотеками бібліотеки, навчити працювати з довідниковим апаратом при виборі літератури, виховувати дбайливе ставлення до книги.

Завдання уроку:

навчити учнів самостійного пошуку літератури по каталогах і картотеками.

Обладнання:

ноутбук, телевізор, презентація до уроку «Вибір книги» (додаток І), каталоги, каталожні картки, бібліотечні виставки.

Хід уроку

I. Організація початку уроку

Бібліотекар:

«Діти, я рада вітати вас в Бібліомісті! Сьогодні ми здійснимо захоплюючу подорож його вулицями. Ви здивовані?

Тут живуть ваші друзі і помічники – книги. Їх тут багато, і всі вони дуже цікаві. Як же правильно зорієнтуватися в цьому морі книг, вибрати потрібну. Це ми з вами дізнаємося, подорожуючи Бібліомістом»

(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 2).

II. Актуалізація опорних знань

Бібліотекар:

«Як в і будь-якому місті, в Бібліомісті є свої «райони», і ви з ними вже знайомі, два з них ви часто відвідуєте. Вони називаються «Абонемент» та «Читальний зал». Крім них є в місті ще район, який зветься «Сховище»

(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 3).

Давайте пригадаємо, що таке абонемент. Слово «абонемент» прийшло до нас з французької та означає право користування чим-небудь на певний термін. Книги, взяті тут, ви можете читати вдома цілих два тижні. А потім їх потрібно повернути, але можна продовжити термін користування книгою, якщо ви не встигли її прочитати

(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 4).

Ну, а якщо ви хочете почитати рідкісні або цінні книги, користуватися словником або вивчити статтю в енциклопедії, погортати свіжі журнали, то в який район Бібліоміста ви підете? Звичайно, в читальний зал!

З читального залу книги додому не видають, їх читають в бібліотеці
(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 5).

Наступний район – Книгосховище. Тут розміщується книжковий фонд бібліотеки. Сюди може входити тільки бібліотекар, а чому, ви скоро зрозумієте. Книги на полицях стелажів розставлені зовсім не за розміром і кольором, хоча, може, це й було би красиво. Але при такій розстановці потрібну книгу знайти важко, тому що вона губиться серед інших

(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 6).

Щоб легко було знайти потрібну книгу, треба знати порядки Бібліоміста. Тут все продумано.

III. Формування нових знань

Ми домовилися, що бібліотека – це місто книг, тому можна сказати, що у кожної книги є адреса. Без адреси ніяк не можна. То як же дізнатися, де живе потрібна книга?

(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 7).

Район ми вже визначили – це Книжковий фонд. А про те, як дізнатися потрібну вулицю, будинок і квартиру, зараз поговоримо

(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 8).

Збираються книги на полицях за змістом, в залежності від того, про що книга. Тобто книги розділені на відділи – це «вулиці». Наприклад, п'ятий відділ. Тут можна знайти математичні книги і книги про природу, про зорі, про тварин. Цей розділ включає в себе книги з математики та природничих наук. А, скажімо, у сьомому відділі зібрані книги, за якими можна навчитися мистецтва та дізнатися про спорт. А от вся художня література знаходиться у восьмому відділі

(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 9).

Коли знаєш тематику потрібної книги, «вулицю», на якій вона проживає, не так вже й важко її відшукати.

Ну а тепер я вам розповім, як знайти «будинок» і «квартиру», в яких «проживає» потрібна книжка

(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 10).

На обкладинці кожної бібліотечної книги в лівому верхньому кутку написаний шифр. Це і є адреса книги. З чого ж він складається? У верхньому рядку пишеться «вулиця», тобто номер відділу, де знаходиться книга, а на нижній сходинці знаходиться авторський знак – це і є «номер будинку» і «квартира».

Авторський знак включає в себе букву, з якої починається прізвище автора, і цифру з розподілу алфавітного номера в спеціальних авторських таблицях для бібліотек

(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 11).

Якби не було порядку, бібліотекар і за тиждень потрібну книжку б не знайшов. Хіба що вона сама на очі йому попадеться. Яка користь від бібліотеки, в якій швидко не можуть знайти потрібну книгу?! Тому і влаштували люди бібліотеку, схожою на місто. У кожній книзі тут своє місце. Тепер ви розумієте, чому в книжковий фонд в жодній бібліотеці не допускаються читачі?

Там має панувати ідеальний порядок, і всі книги повинні знаходитися за своїми адресами – «вулицях», «домівках» і «квартирах»

(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 12).

Але іноді все ж книги з різних вулиць і будинків і квартир зустрічаються. Як гадаєте, де це в бібліотеці може статися?

А статися ця зустріч може на тематичних виставках. Ось, наприклад, виставка, присвячена казкам. Яких казок тут тільки немає! На виставці зустрілися авторські та народні, українські та зарубіжні казки.

А ось виставка «Куточок природи». Тут зібрані книги про природу, але не тільки науково-популярні, але і художні, а отже, книги з різних «вулиць» – відділів.

Діти, для чого в бібліотеці організуються виставки, як гадаєте?

Виставки в бібліотеці допомагають читачам вибрати книгу за інтересами, знайомлять з новинками, розповідають про ювілярів – письменників, художників, а також книгах-ювілярів.

Я розповім вам про помічників, які існують в бібліотеках всього світу. Це каталоги і картотеки. Чи знаєте ви, що це таке?

Слово «каталог» прийшло до нас з грецької мови. Воно означає «список», тобто перелік всіх книг бібліотеки з їх адресами.

Але для чого ж потрібен бібліотеці такий список?

Список складається з безлічі карток. А між ними роздільники. За каталогами можна легко знайти потрібну книгу, дізнатися чи є вона книга в бібліотеці

(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 13).

А які каталоги є в кожній бібліотеці, ви знаєте?

Алфавітний і систематичний каталоги.

Що таке алфавітний каталог, і чим від нього відрізняється систематичний?

В алфавітному каталозі картки розставлені в алфавітному порядку, а в систематичному по відділах.

(презентація до уроку «Вибір книги», слайди 14, 16).

Давайте подивимося, що ж пишуть на картках?

Спочатку пишуть прізвище автора, потім – назва книги, рік, місце видання, кількість сторінок і чи є в книзі ілюстрації

(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 15).

А тепер давайте поговоримо про картотеки, що ж це таке? І для чого вони потрібні? Слово картотека складне, співзвучно слову бібліотека,

складається теж з двох слів «картка» і «тека». Слова «тека» означає сховище. Що ж означає слово «картотека»?

 Картотека – це систематизоване зібрання карток з будь-якими відомостями, матеріалами. У картотеках розписані книги або журнальні статті з певної тематики. Це полегшує пошук.

Наприклад, якщо вам потрібна книга, яка розповідає про професії, можна звернутися за довідкою до картотеки «Світ професій», а якщо потрібно знайти матеріал з історії чи природи нашого краю, слід звернутись до картотеки «Краєзнавство».

З картотеки «Періодичні видання» можна дізнатись, які журнали і газети надходять до бібліотеки.

VI. Підбиття підсумків. Рефлексія

Наш урок добігає кінця. Давайте підб'ємо підсумок і зробимо висновок. Якими способами можна знайти потрібну книгу в бібліотеці?

за автором,

за назвою,

за тематикою,

за розділом

(презентація до уроку «Вибір книги», слайд 17).

Завдання:

Знайти книгу А. Ліндгрена «Малій і Карлсон».

- ✓ Завдання для I групи учнів – знайти книгу за автором (Алфавітний каталог).
- ✓ Завдання для II учнів – знайти книгу за розділом (Систематичний каталог).

ДОДАТОК І.

Презентація до уроку:

(PowerPoint)

https://docs.google.com/presentation/d/1ZZIVSVyYQYtT3KIYG290WHwWqv_PxjzY/edit?usp=drive_link&oid=113959885388875600367&rtopof=true&sd=true

(PDF)

https://drive.google.com/file/d/1e0QAItJsrqWsRCAUHK110ES_yp3ZRIfu/view?usp=drive_link

ФОРМАТ ФАЙЛУ .PPTX

ФОРМАТ ФАЙЛУ .PDF

Електронна версія уроку для самостійного опрацювання:

(Genially)

<https://view.genial.ly/5fbd12f812e0f20d064efb6c/interactive-image-interactive-image>

*Для самостійного проходження уроку,
потрібно послідовно натискати цифри
на головному слайді.*